

Oppfølging av Oslo kommunes samkjøpsavtaler for kjøp av håndverkertjenester for perioden 2022- 2024

Versjon 2

Innhold

1. Innledning	3
2. Aktuelle lovkrav for oppfølging av samkjøpsavtaler	4
2.1 Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter	4
2.2 Allmenngjøringsloven med forskrifter	4
2.3 Byggherreforskriften	5
2.4 Påseplikt	5
3. Kontrollansvar	6
4. Oppfølging på overordnet nivå	7
4.1 Matrise over oppfølging på overordnet nivå - UKEs ansvar:	7
5. Oppfølging på bestillernivå (Avrop på samkjøpsavtalen) – Virksomhetenes ansvar:	9
6. Kontroller og revisjoner	10

1. Innledning

Oslo kommune ved Utviklings- og kompetanseetaten (UKE) har inngått en rekke samkjøpsavtaler på håndverkertjenester. Avtalene omfatter fagene:

- elektriker
- rørlegger
- tømrer
- maler, tapetserer og gulvlegger
- låsesmed
- glassmester
- nettverkskabling

Det er flere leverandører på hver avtale, med unntak av Glassmester hvor det er bare én leverandør.

For enkelte av avtalene er virksomheter fordelt inn i soner pr leverandør.

Avropsmekanisme varierer fra avtale til avtale og fremgår av samkjøpssidene. Det er lagt opp til bruk av minikonkurranse mellom alle leverandørene iht oppgitte kriterier for hver avtale. Minikonkurranser gjennomføres i konkurransegjennomføringsverktøy (KGV).

Samkjøpsavtalene gjelder for oppdrag opp til kr 500.000,- .

For oppdrag over denne summen er det valgfritt å benytte avtalen. Avtalen er ikke ment for entrepriseoppdrag.

I henhold til samkjøpsavtalene, er UKE, definert som oppdragsgiver. Bestiller er Oslo kommunes virksomheter og eventuelle private virksomheter som drifter tjenestetilbud for Oslo kommune og som i henhold til avtale med kjøper er gitt rett til å avrope/bestille på samkjøpsavtalen i forbindelse med drift av disse tjenestene.

I henhold til utsendt rundskriv, er oppfølging av avtaler delt mellom overordnet nivå, som dekkes av UKE, og bestillernivå, som dekkes av den kjøpende virksomhet.

Dette gjelder også for dette dokumentet

System for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår på Oslo kommunes samkjøpsavtaler for kjøp av håndverkertjenester

Formålet med et «system for oppfølging» er å sikre at Oslo kommune ivaretar oppfølgingsansvaret, herunder at det foreligger en entydig ansvarfordeling mellom UKE og bestiller.

2. Aktuelle lovkrav for oppfølging av samkjøpsavtaler

2.1 Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter

Forskriften sier det skal gjennomføres «nødvendig kontroll» av kontrakten for å påse at arbeidstakerne minst får lønns- og arbeidsvilkår som er i overensstemmelse med landsomfattende tariffavtale eller tariffavtale som er allmenngjort i kraft av allmenngjøringsloven.

2.2 Allmenngjøringsloven med forskrifter

Allmenngjøringsloven gir overordnede regler for de tariffavtalene som er allmenngjort. Når en tariffavtale er allmenngjort innebærer det at arbeidstakere som utfører arbeid som er dekket av tariffavtalens virkeområde minimum skal ha lønns- og arbeidsvilkår i tråd med den allmenngjorte tariffavtalen. Formålet er å sikre utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har, og å hindre konkurransevridning til ulempe for det norske arbeidsmarkedet.

Allmenngjøringsloven legger en informasjons- og påseplikt. Denne plikten er utdypet i en egen forskrift om informasjons og påseplikt og innsynsrett. Av forskriften fremkommer det at vi, som bestiller, i kontrakt med oppdragstaker skal informere om plikter etter gjeldende forskrifter om allmenngjøring av tariffavtaler, og at vi, som bestiller, skal påse at oppdragstaker etterlever slike plikter (påseplikten). Oslo kommunes informasjonsplikt er ivaretatt i samkjøpsavtalene. Påseplikten vil vi gå nærmere gjennom nedenfor.

Påseplikt gjelder for elektrofag.

2.3 Byggherreforskriften

Byggherreforskriften inneholder flere krav som bestillere av håndverksoppdrag må følge opp. Risikoforhold som har betydning for arbeidene som skal utføres, må beskrives og hensyntas. Byggherren skal påse at det utarbeides en skriftlig plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø som beskriver hvordan risikoforholdene i prosjektet skal håndteres. For mindre oppdrag som utføres under vanlig drift, gjelder ikke kravene i Byggherreforskriften. Ved større oppdrag som ombygging og lignende, skal Byggherreforskriften følges.

Det stilles også krav til utarbeidelse av oversiktslister over alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen. Dette er ivaretatt i HMSREG systemet og det er viktig å følge med på at arbeiderne benytter løsningen ved å registrere seg inn og ut av oppdragslokasjonen.

Kravet til kontraktsbestemmelser og informasjon er ivaretatt gjennom konkurransegrunnlaget og standardkontrakten. Vi vil i det følgende gi utdypende informasjon om kravet til kontroll, påseplikten og byggherreansvaret.

2.4 Påseplikt

Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett, jf. Forskrift 2008-02-22-166. Bestiller i henhold til denne forskriften er Oslo kommune enten ved Utviklings- og kompetanseetaten eller den enkelte virksomhet som bestiller håndverkertjenesteoppdrag.

Informasjonsplikten innebærer at bestiller (den som engasjerer leverandøren til å utføre et oppdrag), i kontakt med leverandørene skal informere om at virksomhetens arbeidstakere minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av gjeldende allmenngjøringsforskrift.

Påseplikten innebærer at bestiller skal påse, herunder kontrollere, at lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren er i samsvar med gjeldende allmenngjøringsforskrifter. Påseplikten innebærer også at det skal iverksettes systemer og rutiner for å undersøke og om nødvendig følge opp at allmenngjøringsforskriften etterleves. Dette dokumentet ivaretar denne plikten.

System for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår på Oslo kommunes samkjøpsavtaler for kjøp av håndverkertjenester

I disse samkjøpsavtalene er det inntatt kontraktsklausuler som sikrer at arbeidstakerne hos leverandøren minst skal ha de lønns- og arbeidsvilkår som følger av aktuell allmenngjøringsforskrift.

3. Kontrollansvar

Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter stiller krav til at det gjennomføres «nødvendig kontroll» av kontrakten.

Forskriften angir ikke noen nærmere bestemmelser om hva som ligger i begrepet "nødvendig kontroll". Kontrollnivået må imidlertid ta hensyn til risikoen for brudd på lønns- og arbeidsvilkår innenfor den enkelte kontrakt. For håndverkertjenesteavtalen kan det på generelt grunnlag legges til grunn at risikoen for brudd på lønns- og arbeidsvilkår er høy.

Kontroll og oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår skal inngå som en del av den ordinære kontraktsoppfølgingen og oppfølgingen av avropskontrakter.

Alle som bestiller håndverkertjenester på samkjøpsavtalene skal selv utføre risikovurderinger for hver bestilling, spesielt med tanke på sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, jf. Byggherreforskriften.

Ved kontroll av egen bestilling på lokasjon for oppdrag, skal kontrollfunksjonen i HMSREG-systemet benyttes for å avstemme arbeiderne som er tilstede mot de som er registrert i oversiktslisten. Ved grundigere undersøkelser av lønns- og arbeidsforhold fylles intervju skjemaet «stedlig kontroll» ut for hver arbeider som påtreffes. Skjema finnes på samkjøpssidene for håndverkertjenester.

UKE har et eget kontrollteam som vil bistå i oppfølgingen med lønns- og arbeidsvilkårkontroller (innhenting av dokumentasjon), stedlige kontroller på oppdragslokasjoner og rådgivning til avtaleoppfølger og ved henvendelser i forbindelse med avrop.

Avtaleansvarlig hos UKE skal gjennomføre risikovurderinger årlig og etter avdekking av hendelser, tips, varsling eller pålegg fra Arbeidstilsynet mv. Dersom det avdekkes høy risiko for brudd på samkjøpsavtalens bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår skal det gjennomføres ytterligere kontroll.

4. Oppfølging på overordnet nivå

For håndverkeravtalene er det kun tillatt å benytte underleverandør i ett ledd for tjenester i henhold til samkjøpsavtalene med Oslo kommune, og underleverandørene skal godkjennes av UKE på forhånd.

UKE er ansvarlig for å følge opp samkjøpsavtalene på overordnet nivå. Dette innebærer blant annet et overordnet ansvar for å følge opp kontraktens bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår.

Kontrollansvaret skal ivaretas ved etterlevelse av systemet/rutinen som skisseres nedenfor. Alle oppfølgingsaktiviteter skal dokumenteres.

4.1 Matrise over oppfølging på overordnet nivå - UKEs ansvar:

	Tiltak	Innhold	Hensikt	Tidspunkt	Ansvarlig
1	Oppfølgings-møte	- Innhenting av egen-rapporterings-skjema - Gjennomgang av egen-rapporterings-skjema - Tips fra kontrollteam, bestillere, Arbeidstilsynet mv.	Etterlevelse av kontraktens krav til lønns og arbeidsvilkår	Årlig og etter behov	UKE ved Rådgiver avtale-oppfølging
2	Risiko-vurdering	Identifisere relevante risikomomenter og beskrive tiltak	Forhindre brudd på kontraktens krav til lønns- og arbeidsvilkår	Ved oppstart og oppdateres årlig	UKE ved Rådgiver avtale-forvaltning og kontrollteam
3	Skatt og MVA	Rutinemessig innhenting av skatte- og avgiftsattester Innhente utvidet skatte- og avgiftsattest	Forhindre at Oslo kommune benytter leverandører som bryter skatte- eller	Hvert tertial og etter behov	UKE ved rådgiver avtale-forvaltning

System for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår på Oslo kommunes samkjøpsavtaler for kjøp av håndverkertjenester

			avgiftslov- givning		
5	Dokument- basert kontroll	• Mannskapslister • Timelister • Arbeidsavtaler • Bankutskrifter • Lønnsslipper • Lærlinger, faglærte	Kontrollere etterlevelse av kontraktens krav til lønns og arbeidsvilkår og bruk av lærlinger og faglærte	Årlig kontroll av alle leverandører og ved tips eller andre avvik	UKE ved kontrollteam og / eller bestille eksternt
6	Stedlig kontroll av oppmøtt mannskap – evt. intervju av mannskap, avsjekk mot HMSREG	Mannskapslister i HMSREG Lærlinger, faglærte Kontrollfunksjon i HMSREG benyttes Undersøke avvik i HMSREG	Kontrollere etterlevelse av kontraktens krav til registrering av mannskap	Ukentlig basert på aktivitet og varsler fra HMSREG	UKE ved Kontrollteam
7	Samarbeid med andre offentlige kontroll-etater	• Innhente informasjon om pålegg mv. • Etablere plattform for informasjons-innhenting • Samhandle om kontroller • Oversendelse av mannskapslister til KEM / Skatt Øst • Informasjon om risikomomenter til bruk ved kontrollaktiviteter og risiko-vurderinger	Sikre etterlevelse av kravene til lønns- og arbeidsvilkår	Ved forespørsel fra en av partene og deltagelse i Akrim-senteret	UKE ved Kontrollteam og fagansvarlg Akrim
8	Informasjons-tiltak overfor bestillerne i Oslo kommune	Nettbasert informasjon Kurs/ frokostseminar Generell rådgivning	Ivareta kontroll-ansvaret	Årlig eller etter behov	UKE ved rådgiver avtale-forvaltning og kontrollteam

5. Oppfølging på bestillernivå (Avrop på samkjøpsavtalen) – Virksomhetenes ansvar:

Det er den enkelte virksomhet som gjennomfører avrop på samkjøpsavtalen og er bestiller i denne sammenheng. Bestiller må sørge for å ha gode rutiner for oppfølging av sine avropsavtaler.

Den enkelte virksomhet har ansvar for å sette seg inn i kontraktbetingelsene og sikre at leveranse og faktura kontrolleres. Det skal alltid kontrolleres om man har fått det man har bestilt; riktig mengde, riktig kvalitet, riktig pris og til rett tid.

	Tiltak	Innhold	Hensikt	Tidspunkt	Ansvarlig
1	Melde fra om nye lokasjoner til HMSREG	Dersom virksomheten får en ny lokasjon der det kan utføres håndverkeroppdrag, må det sørges for at adressen blir lagt inn i HMSREG	For at det skal være mulig for leverandørene å følge kravet om registrering av mannskap på oppdragslokasjon	Når det er aktuelt	Bestiller
2	Risikovurdering	Identifisere relevante risikomomenter og beskrive tiltak for oppfølging av bestillers avropsavtale	Sikre HMS/SHA i samarbeid med leverandør	Ved hvert avrop	Bestiller
3	Ta imot arbeiderne da oppdraget påbegynnes	Sørge for at en person fra virksomheten har ansvaret for å ta imot arbeiderne da de kommer for å utføre oppdraget. Se på HMS-kortene at de kommer fra riktig leverandør, bilder stemmer og at alle har HMS-kort	Vite hvem som er tilstede, at det er riktig firma og arbeidere	Hvert avrop	Bestiller
4	Mannskapslister i HMSREG	Undersøke om arbeiderne på oppdraget registrerer seg i systemet, enten ved å skaffe egen tilgang til systemet eller spørre andre som har tilgang	Sikre at HMSREG-systemet alltid brukes	Hvert avrop	Bestiller
5	Stedlig kontroll på lokasjon med avsjekk mot registrering i HMSREG	• Kontrollfunksjonen i HMSREG benyttes • Sjekk HMS-kortene til arbeiderne • Riktig og gyldig HMS-kort? • Alle registrert inn? • Sjekk evt. annen legitimasjon ved tvil om identitet	Kontrollere bruk av HMSREG og riktighet av oversiktsliste	Bør gjøres på oppdrag på over en dag med to eller flere arbeidere	Bestiller

6	Kontroll av lønns- og arbeidsvilkår for arbeiderne på oppdraget med intervju av arbeiderne Bestill ekstern revisor eller bruk egne ressurser	- Kontroll av gyldig ID-kort - Antall lærlinger og faglærte - Intervjuskjema benyttes - Sjekke riktig tariff lønn og tillegg	Sikre at alle arbeiderne på oppdraget får korrekt lønn	Ved større oppdrag	Bestiller
7	Kontroll av ytelse	Rutiner for kontroll av utførte håndverkertjenester	Sikre at tjenestekvalitet er i henhold til avropskontraktens krav	Hvert avrop	Bestiller
8	Avviksmelding	Etablere rutiner for avviksmeldinger til UKE vedrørende lønns- og arbeidsvilkår hos leverandøren samt andre forhold ved behov	Sikre ivaretagelse av kontrollansvaret Sikre kontraktsmessige ytelser	Alle avvik meldes til Uke	Bestiller
9	Fakturakontroll	Rutiner for fakturakontroll	Sikre samsvar mellom faktura og utført tjeneste	Hvert avrop	Bestiller

6. Kontroller og revisjoner

Virksomhetene ved bestillerne skal ha tilstrekkelige kontrollaktiviteter for å sikre etterlevelse av krav til lønns- og arbeidsvilkår. Det skal innføres rutiner for gjennomføring av kontroller og revisjoner av leverandører og avropsavtaler i tråd med rutinebeskrivelsen som nevnt over.

Bestillerne er nærmest til å ivareta Oslo kommunes byggherreansvar som fremgår av Byggherreforskriften. Det må foretas en risikovurdering og gis innspill til leverandøren om eventuelle forhold de eventuelt må ta med i planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (sha) på oppdraget. Ved behov for ekstern hjelp til sjekk av lønns- og arbeidsforhold kan bestillerne benytte samkjøpsavtale for oppfølging og kontroll i offentlige kontrakter.

I tillegg vil UKE gjennomføre kontrollaktiviteter for å kontrollere etterlevelse på systemnivå, herunder sjekk av avvik i HMSREG-systemet og stikkprøvekontroller på lokasjoner for oppdrag. UKEs kontrollteam kan kontaktes for råd i

System for oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår på Oslo kommunes samkjøpsavtaler for kjøp av håndverkertjenester

forbindelse med egen kontrollaktivitet. Du finner kontaktinformasjon på våre sider.

UKE har etablert et samarbeid med Skatt Øst med tanke på gjennomføring av effektive kontroller. Dette innebærer blant annet systematisk informasjonsutveksling og rutiner for oversendelse av mannskapslister til Skatt Øst. Hensikten er å gi Skatteetaten muligheten til å vaske mannskapslistene mot sine registre.

Bestiller av håndverkertjenester skal legge til rette for gjennomføring av stedlige kontroller der dette anmodes om av UKE eller offentlige kontrolletater i sin virksomhet. Kontroller kan også gjennomføres uanmeldt basert på risikovurderinger i samarbeid med kontrolletatene og registreringer i HMSREG-systemet. UKE og kontrolletatene melder interesse for samarbeidskontroller til hverandre, blant annet ved at UKE har en ressurs som deltar i Akrim-senteret der etatene møtes.

Det er risiko for brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår og sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i bransjen. Av den grunn må samkjøpsavtalen for kjøp av håndverkertjenester følges nøye opp.